

УДК 7.038

DOI <https://doi.org/10.32782/2415-8151.2025.36.23>

СУЧАСНІ ЦИФРОВІ ТЕХНОЛОГІЇ У НАВЧАННІ ЦИФРОВОМУ ЖИВОПИСУ

**Залужна Галина Володимирівна¹, Нефьодова Інна Віталіївна²,
Зубенко Світлана Олегівна³**

¹ кандидат фізико-математичних наук,
доцент кафедри електромеханічних та комп'ютерних систем,
Бахмутський навчально-науковий професійно-педагогічний інститут Харківського
національного університету імені В.Н. Каразіна,
Харків, Україна,

e-mail: g.zaluzhna@karazin.ua, orcid: 0000-0003-4810-9737

² кандидат фізико-математичних наук, доцент,
доцент кафедри електромеханічних та комп'ютерних систем,
Бахмутський навчально-науковий професійно-педагогічний інститут Харківського
національного університету імені В.Н. Каразіна,
Харків, Україна,

e-mail: i.nefodova@karazin.ua, orcid: 0000-0002-1645-7668

³ асистент кафедри електромеханічних та комп'ютерних систем,
Бахмутський навчально-науковий професійно-педагогічний інститут Харківського
національного університету імені В.Н. Каразіна,
Харків, Україна,

e-mail: s.zubenko@karazin.ua, orcid: 0009-0005-4582-2977

Анотація. У статті проаналізовано вплив сучасних цифрових технологій на процес навчання цифровому живопису в системі мистецької освіти. Розкрито теоретичні засади цифрового живопису як самостійного напрямку художньої діяльності, окреслено можливості використання програмного й апаратного забезпечення у творчому процесі. Приділено увагу сучасним методичним підходам до викладання, зокрема проєктно-орієнтованому та інтерактивному навчанню, а також індивідуалізації освітнього процесу. Висвітлено перспективи розвитку цифрового живопису в освіті у контексті впровадження інноваційних технологій.

Мета. Дослідити вплив цифрових технологій на навчальний процес у сфері цифрового живопису.

Методологія. Застосовано аналітичний, соціокультурний, структурний підходи, а також теоретичні методи дослідження.

Результати. Визначено ключові особливості цифрового живопису як сучасного напрямку образотворчого мистецтва, що інтегрується в систему професійної мистецької освіти. З'ясовано, що цифровий живопис вимагає не лише технічних навичок володіння програмними інструментами, а й нового типу художнього мислення, здатного поєднувати творчість із технологіями. Установлено, що ефективність навчального процесу значно зростає за умови, коли студенти працюють над темами, що є для них особистісно значущими або суспільно актуальними. Це сприяє глибшому залученню до творчості та формуванню авторського стилю.

Наукова новизна. Здійснено комплексне осмислення цифрового живопису як специфічного напрямку образотворчого мистецтва в контексті сучасної мистецької освіти. Запропоновано систематизований підхід до методики викладання цифрового живопису з урахуванням цифрових інструментів, форм і методів

навчання. Визначено ключові компоненти ефективного освітнього процесу у сфері цифрового мистецтва, що ґрунтується на інтеграції технологічних інновацій та художньо-естетичних засад.

Практична значущість. Результати дослідження можуть бути використані викладачами закладів мистецької освіти для оновлення навчальних програм, створення сучасних курсів із цифрового живопису та впровадження інноваційних методик викладання.

Ключові слова: дизайн, цифровий живопис, комп'ютер, графіка, графічний дизайн, мистецтво, цифрові технології, цифрові інструменти.

ВСТУП

В останні десятиліття цифрові технології кардинально змінили багато сфер людської діяльності, включаючи мистецтво та освіту. Одним із яскравих прикладів цього перетворення стало навчання цифрового живопису. Цифровий живопис – це напрям, у якому традиційні художні прийоми поєднуються з можливостями цифрових інструментів: графічних планшетів, професійного програмного забезпечення та онлайн-платформ. Сьогодні доступ до цифрових планшетів, графічних редакторів та онлайн-платформ дає змогу не лише професійним художникам, а й творцям-початківцям освоювати живопис у новому форматі. Цифрові інструменти роблять процес навчання гнучкішим, більш інтерактивним і доступним, відкриваючи широкі горизонти для розвитку креативного мислення, візуальної грамотності та індивідуального самовираження.

Однак, незважаючи на зростаючий інтерес до цифрового мистецтва в суспільстві та професійному середовищі, у системі вищої освіти цьому напрямку приділяється недостатньо уваги. Цифровий живопис залишається на периферії освітніх програм, поступаючись місцем більш традиційним формам художнього навчання. Тим часом інтеграція цифрових художніх дисциплін в освітній процес має велике значення не лише для професійної підготовки художників, а й для розвитку особистості в умовах цифрової культури.

Вивчення цифрового мистецтва в умовах сучасного ринку праці набуває стратегічного значення. В останні десятиліття художня індустрія зазнала масштабних змін під впливом цифрових технологій. Поява нових форм візуальної комунікації – від цифрової ілюстрації та 3D-графіки до анімації, AR/VR та інтерактивного дизайну – суттєво розширила межі професії художника.

Актуальність теми зумовлена необхідністю модернізації підходів до навчання цифрового мистецтва за умов стрімкого розвитку технологій та трансформації художньої практики. Сучасний ринок праці пред'являє

підвищені вимоги до професійної підготовки фахівців, які володіють як традиційними, так і цифровими засобами художньої виразності.

АНАЛІЗ ПОПЕРЕДНІХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Актуальним питанням сьогодення є роль освіти та професійної підготовки дизайнерів в умовах цифрової епохи. У наукових публікаціях розглядаються педагогічні стратегії, принципи розроблення освітніх програм, а також шляхи інтеграції цифрових технологій у процес фахової підготовки в галузі дизайну [3]. Тема цифровому живопису та використання цифрових технологій у мистецькій освіті активно досліджується у статтях українських авторів.

Актуальні питання сучасної мистецької освіти, яка нині зазнає оновлення разом з іншими освітніми напрямками в умовах стрімкої цифровізації, досліджує Л. Гаврілова [4]. Розглядаються основні напрями цифрового образотворчого мистецтва: цифрова комп'ютерна графіка, живопис і скульптура, та відзначається, що цифрові технології суттєво трансформували структуру образотворчого мистецтва й відкрили нові можливості для створення візуального художнього образу за допомогою цифрових засобів. Специфіку запровадження цифрових технологій у візуальне мистецтво висвітлює Т.І. Совгира [13].

Значення становлення і перспективи цифрового живопису в розвитку культури і освіти розкривають О.Л. Храмова-Баранова та А.В. Галенко [14; 15]. Автори аналізують вплив комп'ютерних технологій на мистецтво та дизайн, розглядають тенденції розвитку цифрового живопису і демонструються інноваційні підходи у створенні художніх образів за допомогою комп'ютерної графіки, що важливо для мистецької освіти та художнього вираження у сучасній культурі.

Сучасні педагогічні підходи до викладання цифрового рисунка та живопису проаналізовано О. Медведєвим, Л. Бабенко, Т. Стрітьєвич у статті [9], окреслено перспективи їх розвитку в системі мистецької

освіти. Виокремлено педагогічні чинники, які доцільно інтегрувати в освітній процес. Особливий акцент зроблено на застосуванні інтерактивних методів навчання, що сприяють більш ефективному засвоєнню знань.

Питання впливу цифрових інструментів на творчий процес обговорюється А.В. Алтуховою і Т.М. Червяк [1]. Автори розглядають роль цифрового живопису як інновації, що розширює можливості для навчання в художніх закладах України, оскільки дає змогу використовувати новітні технології в освітніх програмах.

Ці дослідження підкреслюють, що цифровий живопис не лише впроваджує нові техніки, а й стимулює переосмислення художньої освіти, пропонуючи сучасні підходи до викладання і розвитку креативності студентів у цифрову епоху. Багато дослідників наголошують, що інтеграція цифрових інструментів не лише розширює технічні можливості студентів, а й сприяє розвитку візуального мислення, креативності та адаптації до сучасних вимог художньої професії. Інтеграція цифрових інструментів до освітнього процесу стає невід'ємною частиною підготовки художників нового покоління.

Сучасна міжнародна наукова база, що досліджує цифрове мистецтво, підтверджує ефективність та необхідність упровадження цифрових технологій у навчання живопису та цифрового мистецтва. Так, Фен Ісюань, У Юньвень, Цао Чао [17] аналізують роль цифрового мистецтва в освіті, наголошуючи на його значущості та ефективності. Сію Ле [20] досліджує, як командне навчання в онлайн-середовищі сприяє розвитку креативного мислення студентів у галузі цифрового мистецтва. Американський дослідник Лев Манович, автор книги *The Language of New Media* [18], аналізує особливості цифрової культури та її вплив на мистецтво та освіту. Крістіан Пауль, куратор цифрового мистецтва у Музеї американського мистецтва Уітні та автор книги *London: Thames and Hudson World of Art* [19], розглядає теоретичні та практичні аспекти цифрового мистецтва у сучасному контексті.

МЕТА

Дана стаття має на меті дослідити вплив цифрових технологій на навчальний процес у сфері цифрового живопису.

РЕЗУЛЬТАТИ ТА ОБГОВОРЕННЯ

Цифровий живопис – це форма образотворчого мистецтва, що створюється з використанням цифрових інструментів та технологій. На відміну від традиційного живопису,

де художник використовує фізичні матеріали (фарби, пензлі, полотно), цифровий живопис виконується за допомогою графічних планшетів, комп'ютерів або мобільних пристроїв із використанням спеціалізованого програмного забезпечення. Незважаючи на зміну носія, суть художньої творчості залишається незмінною – це прагнення митця до вираження естетичних, емоційних і концептуальних ідей через візуальні образи.

Поява цифрового живопису стала можливою завдяки бурхливому розвитку інформаційних технологій наприкінці XX – на початку XXI ст. Від перших спроб цифрового зображення у графічних редакторах до високохудожніх робіт, створених із використанням штучного інтелекту, цифрове мистецтво пройшло значний шлях еволюції. Сьогодні воно визнається окремим напрямом сучасного мистецтва, який активно розвивається в різних жанрах, – від реалістичного портрета до концептуальних абстракцій і медіаінсталяцій [14; 16].

Цифровий живопис має кілька характерних особливостей:

1) гнучкість та варіативність інструментів – митець може швидко змінювати палітру, текстуру, форму пензля, експериментувати з композицією без утрати попередніх результатів;

2) швидкість роботи та редагування – цифрове середовище дає змогу зберігати проміжні етапи, повертатися до них, змінювати або вдосконалювати деталі;

3) можливість інтеграції мультимедійних елементів, де цифровий живопис може поєднуватися з анімацією, 3D-графікою, відео, звуком, створюючи нові художні форми;

4) доступність для широкого кола користувачів, тобто за умов наявності базових технічних засобів і програмного забезпечення кожен охочий може долучитися до практики цифрового малювання.

Теоретичне осмислення цифрового живопису включає поняття гібридизації медіа, діджиталізації художніх практик, візуальної культури нового покоління. Сучасні дослідники мистецтва підкреслюють, що цифровий живопис не витісняє традиційні форми, а доповнює їх, створюючи новий тип художника – технологічно обізнаного, відкритого до експериментів і здатного працювати на межі мистецтва, науки і медіа. Тобто цифровий живопис є не просто технікою, а цілісним явищем, що формує нову художню мову та потребує відповідного теоретичного й методичного підходу в контексті мистецької освіти.

У сучасному освітньому середовищі цифрові технології стали невід'ємним складником процесу навчання образотворчого мистецтва, зокрема цифрового живопису. Їх інтеграція відкриває нові дидактичні можливості, дає змогу реалізовувати інноваційні методи викладання та формувати у студентів актуальні компетентності для роботи у сфері цифрового мистецтва.

Одним із ключових компонентів є спеціалізоване програмне забезпечення, що дає змогу імітувати традиційні техніки живопису. Найбільш популярними серед них є такі:

Adobe Photoshop – багатофункціональний графічний редактор, що широко використовується у професійному середовищі для створення цифрових зображень, ілюстрацій та концепт-арту;

Corel Painter – програма, орієнтована саме на цифровий живопис, яка надає реалістичну імітацію мазків пензля, акварелі, олійних фарб та інших матеріалів;

Procreate – популярний застосунок для планшетів, який поєднує простий інтерфейс із потужними можливостями художнього малювання;

Krita, ArtRage, Clip Studio Paint – доступні та ефективні інструменти для студентського та професійного використання.

Ще одним важливим чинником є апаратне забезпечення [6]. Навчальний процес активно підтримується використанням графічних планшетів (Wacom, Huion, XP-Pen); цифрових стилусів; інтерактивних панелей і сенсорних екранів; мобільних пристроїв із високою роздільною здатністю дисплея.

Ці засоби забезпечують високий рівень точності та чутливості, наближуючи процес малювання до традиційного живопису, проте з додатковими функціями: масштабування, скасування дій, копіювання фрагментів тощо.

Особливої уваги заслуговує роль Інтернет-ресурсів і цифрового освітнього контенту. Сьогодні існує велика кількість онлайн-платформ для дистанційного навчання (Coursera, Udemy, Skillshare, Domestika, Khan Academy), де викладаються курси із цифрового живопису, ілюстрації, композиції та кольорознавства. Відеоуроки на YouTube, професійні форуми, онлайн-галереї й соціальні мережі сприяють неформальному навчанню, обміну досвідом і самоосвіті.

Окрім того, сучасні цифрові технології дають змогу створювати віртуальні виставкові простори, де студенти можуть презентувати свої роботи у цифровому форматі. Використання технологій доповненої та віртуальної реальності (AR/VR) також набуває

популярності, зокрема для занурення в інтерактивне художнє середовище [7; 11; 12].

Таким чином, цифрові технології забезпечують нову якість освітнього процесу, збагачують його засобами мультимедіа та інтерактивності, формують інноваційне середовище для творчого розвитку майбутніх художників і дизайнерів.

Ефективне викладання цифрового живопису в умовах сучасної мистецької освіти потребує переосмислення традиційних методик та впровадження інноваційних педагогічних стратегій, які відповідають особливостям цифрового середовища та запитам нового покоління студентів. Методичні підходи мають бути спрямовані не лише на розвиток технічних навичок, а й на формування візуального мислення, творчої уяви та критичного ставлення до цифрового мистецтва як феномена культури.

Одним із провідних напрямів є інтегративний підхід, який поєднує класичні художні принципи (композиція, колористика, форма, фактура) із цифровими інструментами. Навчальні завдання формуються так, щоб студенти могли осмислити художню ідею через цифрові засоби виразності, вивчаючи можливості програмного забезпечення на практиці.

Важливим складником сучасного викладання є проєктно-орієнтоване навчання, коли студенти працюють над реальними або умовно-практичними завданнями, – створенням ілюстрацій, концепт-артів, персонажів, обкладинок, цифрових плакатів тощо. Це стимулює міждисциплінарність, самоорганізацію, навички планування творчого процесу та презентації результатів.

Інтерактивні методи навчання (майстер-класи, воркшопи, онлайн-консультації, спільні цифрові проєкти) сприяють залученню студентів до активної діяльності. Робота в командах, використання цифрових платформ для збереження і коментування робіт (наприклад, Padlet, Google Classroom, Discord, Behance) забезпечують гнучке освітнє середовище та постійний зворотний зв'язок.

Також доцільним є упровадження індивідуалізованого навчального підходу, який ураховує різний рівень володіння цифровими інструментами серед студентів. Завдяки можливостям програмного забезпечення викладачі можуть формувати різнорівневі завдання, надавати персоналізовані рекомендації та створювати умови для самостійного вдосконалення техніки. Окрім того, методика викладання цифрового живопису має ураховувати етичні та правові аспекти використання цифрового контенту,

авторського права, принципів академічної доброчесності. Важливо формувати у студентів розуміння відповідального ставлення до цифрового мистецтва як соціокультурного явища [9; 10].

Отже, ефективне викладання цифрового живопису базується на комплексному поєднанні традиційних художніх засад з інноваційними освітніми технологіями, що забезпечує розвиток професійних і творчих компетентностей у майбутніх митців.

Цифровий живопис як нова форма художнього самовираження поступово займає чільне місце в системі мистецької освіти. Його подальший розвиток безпосередньо пов'язаний із трансформацією освітніх стратегій, технічним оновленням навчального середовища та зростаючою роллю цифрової культури в житті суспільства. З огляду на динамічні зміни у сфері технологій, перед сучасною освітою відкривається низка перспектив, які впливають як на зміст навчання, так і на професійну підготовку майбутніх художників і дизайнерів.

Одна з головних перспектив – глибока інтеграція цифрового живопису в навчальні програми мистецьких закладів. Ідеться не лише про окремі дисципліни, а й про включення цифрових практик у широкий контекст художньої освіти: графічний дизайн, ілюстрацію, анімацію, візуалізацію даних тощо. Така інтеграція сприятиме формуванню універсальних компетентностей, адаптованих до вимог ринку праці та сучасної візуальної культури.

Другою важливою тенденцією є розвиток персоналізованих освітніх траєкторій. Використання онлайн-платформ, адаптивного навчального контенту, віртуальних майстерень дає змогу студентам самостійно вибирати темп і формат опанування матеріалу, поглиблювати знання у вибраній галузі цифрового мистецтва. Це особливо актуально в умовах гібридного та дистанційного навчання.

Окремий напрям – упровадження технологій доповненої (AR) і віртуальної реальності (VR). Вони відкривають нові виміри художнього простору, дають змогу студентам створювати 3D-живопис, взаємодіяти з роботами у цифровому середовищі, проводити віртуальні виставки. Такі інструменти сприяють розвитку просторового мислення та інноваційного підходу до творчості [7; 8; 11; 12].

Не менш значущою перспективою є використання штучного інтелекту (ШІ) в освітньому процесі. ШІ може виступати як засіб підтримки творчого пошуку: генерувати варіанти зображень, аналізувати композиційні

рішення, автоматизувати рутинні операції. Водночас важливо навчати студентів критично оцінювати роль ШІ в художньому процесі та зберігати авторське бачення.

У контексті глобалізації важливими є також міжнародна співпраця та обмін досвідом, що реалізується через участь у спільних онлайн-проектах, конкурсах цифрового мистецтва. Це сприяє формуванню нових культурних зв'язків і збагачує мистецьку практику студентів.

Таким чином, перспективи розвитку цифрового живопису в освіті охоплюють як технологічні інновації, так і методичні, змістові та організаційні зміни. Вони формують нову парадигму мистецької освіти, де цифрова компетентність стає невід'ємною частиною професійної підготовки художника нового покоління.

У сучасному світі, де інформаційні потоки змінюються щоденно, надзвичайно важливо формувати у студентів здатність до оперативного та усвідомленого реагування на події сьогодення. Ця здатність є не лише проявом громадянської свідомості, а й одним із ключових чинників розвитку художнього мислення. Цифровий живопис як гнучка і доступна форма візуального висловлювання надає студентам можливість швидко осмислювати актуальні теми: соціальні, культурні, політичні чи екологічні та трансформувати їх у художні образи.

Реагування на сучасні події формує у студентів навички критичного мислення, аналітичного підходу до інформації та візуального сторітелінгу. У процесі створення тематичних робіт (цифрових плакатів, ілюстрацій, артманіфестів, обкладинок тощо) майбутні митці вчаться використовувати мову мистецтва як засіб діалогу із суспільством. Це сприяє розвитку не лише професійних якостей, а й емпатії, соціальної відповідальності, усвідомлення своєї ролі у формуванні культурного середовища.

Окрім того, інтеграція теми сучасних подій у навчальний процес стимулює активне включення студентів у творчу діяльність, робить завдання більш змістовними та особистісно значущими. Отже, цифровий живопис стає не лише технікою, а й інструментом впливу, комунікації та художнього осмислення сучасності. Так, студентами Навчально-наукового професійно-педагогічного інституту Української інженерно-педагогічної академії (м. Бахмут) розроблялися рекламні-інформаційні відеоматеріали, які було використано також і для проведення рекламної кампанії ЗВО [5].

Сучасна війна проходить через серце кожного українця. Українські художники через особистий біль сприймають сучасні жакливі події та виражають їх у своїх картинах. Так, київська художниця Марія Шарлай до війни здебільшого малювала комікси. Але через війну вона візуалізує новини про Україну у своїх роботах. У 2022 р. – це серії її робіт, присвячених захисникам «Азовсталі», жертвам «Оленівки». Потім Марія Шарлай створила серію картинок «ЗСУ, як сезон кавунів – вже на підході!», присвячених Херсонщині.

У процесі навчання студенти Бахмутського навчально-наукового професійно-педагогічного інституту ХНУ імені В.Н. Каразіна активно використовують мову мистецтва як засіб візуальної комунікації, створюючи концептуально насичені роботи у сфері цифрового живопису, що відображають актуальні теми та особистісне світосприйняття. Так, студенткою спеціальності «Професійна освіта. Цифрові технології» створено декілька цифрових картин. Деякі з них: «Пейзаж у минулому», «Спокій біля водосходу» – на рис. 1 і 2.

Одна зі створених робіт (рис. 3) – картина за військовою тематикою, яка пов'язана з нашим рідним містом Бахмут. «Бахмут усіх часів» показує, як змінювалося місто Бахмут із часом та які виклики його чекають у майбутньому. Дійсно, назва роботи «Бахмут усіх часів» відповідає його змісту

і сенсу. На картині є контраст між минулим і майбутнім Бахмута. Місто в минулому було повне життя й руху, а в майбутньому воно стало спокійним і таємничим. Можливо, це означає, що місто зазнало багато змін і втрат, але також знайшло новий спосіб існування і виживання. Це також показує, що місто має різні обличчя і характери, які залежать від часу і обставин.

Студенти створюють роботи цифрового живопису, вибираючи теми, що викликають у них емоційний відгук або особисту зацікавленість. Такий підхід не лише сприяє глибшому зануренню у творчий процес, а й підвищує мотивацію до навчання, формуючи індивідуальне художнє бачення та вміння виражати особистісно значущі ідеї засобами цифрового мистецтва.

ВИСНОВКИ

У результаті проведеного теоретичного аналізу встановлено, що цифровий живопис є вагомим напрямом сучасного мистецтва, який активно інтегрується в освітній процес і трансформує традиційні підходи до художньої підготовки. Використання цифрових технологій у навчанні відкриває нові можливості для творчої реалізації студентів, забезпечує доступ до широкого спектру інструментів та сприяє формуванню нових форм художнього мислення.

Рис. 1. «Пейзаж у минулому»

Рис. 2. «Спокій біля водосходу»

Рис. 3. «Бахмут усіх часів»

Цифрове середовище надає студентам гнучкість у виборі технік, дає змогу експериментувати з кольором, композицією та стилем, а також активно взаємодіяти з міжнародною спільнотою митців. Актуальність методичної перебудови освітнього процесу зумовлена не лише технічними змінами, а й потребою у формуванні нових компетентностей: цифрової грамотності, візуальної культури, здатності до міждисциплінарного мислення та інноваційної діяльності.

Ефективне навчання цифровому живопису передбачає інтеграцію інноваційних технологій, застосування інтерактивних форм

викладання, індивідуалізацію підходів та проектно-орієнтовану діяльність. Успішна реалізація цих підходів можлива за умов належної технічної бази, підготовки педагогів та розроблення відповідних навчальних програм.

Перспектива подальшого розвитку цифрового живопису в освіті пов'язана з упровадженням штучного інтелекту, AR/VR-технологій, глобальними формами співпраці та зміцненням зв'язку між освітою і реальними потребами креативних індустрій. Ці тенденції визначають новий етап у формуванні сучасної мистецької освіти, орієнтованої на творчість, інновації та професійну мобільність.

ЛІТЕРАТУРА

[1] Алтухова А.В., Червяк Т.М. Цифровий живопис як інноваційна технологія у мистецькій освіті. *Мистецька освіта у міждисциплінарному вимірі* : матеріали II Всеукр. наук.-практ. конф. з міжнар. участю, м. Харків, 13–14 червня 2023 р. Харків, 2023. С. 51–57.

[2] Блудов А. Особливості формування процесу викладання цифрового живопису. *Українська академія мистецтва*. 2023. № 33. С. 106–114. <https://doi.org/10.32782/2411-3034-2023-33-13>

[3] Варивончик А.В. Візуальний контент у цифрових технологіях та сучасних дизайн-проектах XXI століття: інновації та тенденції. *Теорія та практика дизайну*. 2024. Вип. 32. С. 79–85. <https://doi.org/10.32782/2415-8151.2024.32.10>

[4] Гаврілова Л. Цифрові технології викладання образотворчого мистецтва на сучасному етапі реформування мистецької освіти. *Професіоналізм педагога: теоретичні й методичні аспекти*. 2024. Вип. 21. С. 5–18. <https://doi.org/10.31865/2414-9292.21.2024.307964>

[5] Залужна Г.В., Нефьодова І.В. Розробка інформаційних відеороликів для рекламної кампанії закладу вищої освіти. *Вчені записки Таврійського національного університету імені В.І. Вернадського. Серія «Технічні науки»*. 2020. Т. 31(70). Ч. 1. № 3. С. 109–114. <https://doi.org/10.32838/TNU-2663-5941/2020.3-1/17>

[6] Копайгоренко В. Застосування технічних засобів у процесі навчання живопису. *Наукові записки БДПУ. Педагогічні науки*. 2021. № 3(3). С. 53–59.

[7] Луп'як Д.М., Луп'як Д.Д. Застосування сучасних комп'ютерних технологій у підготовці майбутніх фахівців графічного дизайну. *Modern Information Technologies and Innovation Methodologies of Education in Professional Training Methodology Theory Experience Problems*. 2016. № 47. С. 209–218.

[8] Мальцева А.О. та ін. Вплив цифрових технологій на розвиток ілюстрації у графічному дизайні. *Технології та дизайн*. 2017. № 2. С. 1–9.

[9] Медведєв О., Бабенко Л., Стрітьєвич Т. Педагогічні аспекти методики викладання цифрового рисунку, живопису та перспективи у мистецькій освіті. *Наукові записки. Серія «Педагогічні науки»*. 2025. Вип. 218. С. 173–180. <https://doi.org/10.36550/2415-7988-2025-1-218-173-180>

[10] Омельченко А. Використання цифрових технологій у мистецькій освіті. *Наукові записки Бердянського державного педагогічного університету. Серія «Педагогічні науки»*. 2022. № 2. С. 285–294.

[11] Попінова О.М., Крюкова Г.О. Інтеграція технологій і образотворчого мистецтва: від комп'ютера до цифрових медіа. *Вісник Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв*. 2024. № 1. С. 260–265.

[12] Сбітнєва Н.Ф. Тенденції розвитку сучасного графічного дизайну: повернення до рукотворності. *Вісник Харківської державної академії дизайну і мистецтв*. 2015. № 4(30). С. 60–66.

[13] Совгира Т.І. Цифрові технології у сучасному візуальному мистецтві. *Вісник КНУКіМ. Серія*

«Мистецтвознавство». 2020. № 42. С. 65–71. <https://doi.org/10.31866/2410-1176.42.2020.207634>

[14] Храмова-Баранова О.Л. Цифровий живопис: становлення та перспективи. *Культура і сучасність*. 2023. № 1. С. 49–55.

[15] Храмова-Баранова О.Л., Галенко А.В. Розвиток цифрових комп'ютерних технологій, їх вплив на мистецтво і дизайн України. *Гуманітарний вісник ЧДТУ. Серія «Історичні науки»*. 2017. № 27(11). С. 82–87.

[16] Чікарькова М.Ю., Борук В.Д. Цифрове мистецтво : навчальний посібник. Київ : ФОП Гуляєва В.М., 2023. 176 с.

[17] Feng Yixuan, Wu Yunwen, Cao Chao. Digital Arts in Education: Significance, Efficacy and Impact. *Frontiers in Art Research*. 2023. Vol. 5, Issue 17. P. 7–15. <https://doi.org/10.25236/FAR.2023.051702>

[18] Lev Manovich. The Language of New Media. Cambridge/ Mass.: Massachusetts Institute of Technology. 2001. 354 S. ISBN 0-262-13374-1.

[19] Paul C. Digital Art. London: Thames and Hudson World of Art, 2015. 272 p.

[20] Siyu Le. Team-based learning in online education: the development of students' creative thinking skills in digital art. *Education and Information Technologies*. 2023. 28 (2023). 11, S. 14967–14986. <https://doi.org/10.1007/s10639-023-11808-3>

REFERENCES

[1] Altukhova, A.V., & Chervyak, T.M. (2023). Tsyfrovyi zhyvopys yak innovatsiina tekhnolohiia u mystetskii osviti [Digital painting as an innovative technology in art education]. *Mystetska osvita u mizhdystsyplinarnomu vymiri*. Kharkiv. nats. ped. un-t im. H. S. Skovorody. P. 51–57. [in Ukrainian].

[2] Bludov, A. (2023). Osoblyvosti formuvannia protsesu vykladannia tsyfrovoho zhyvopysu [Features of the formation of the teaching process of digital painting]. *Ukrainska akademiia mystetstva*, 33, 106–114. <https://doi.org/10.32782/2411-3034-2023-33-13> [in Ukrainian].

[3] Varyvonchuk, A.V. (2024). Vizualnyi kontent u tsyfrovikh tekhnolohiakh ta suchasnykh dyzain-proiektakh XXI stolittia: innovatsii ta tendentsii [Visual content in digital technologies and modern design projects of the 21st century: innovations and trends]. *Teoriia ta praktyka dyzainu*, 32, 79–85. <https://doi.org/10.32782/2415-8151.2024.32.10> [in Ukrainian].

[4] Havrilova, L. (2024). Tsyfrovi tekhnolohii vykladannia obrazotvorchoho mystetstva na suchasnomu etapi reformuvannia mystetskoi osvity [Digital technologies for teaching fine arts at the current stage of art education reform]. *Profesionalizm pedahoha: teoretychni y metodychni aspekty*, 21, 5–18. <https://doi.org/10.31865/2414-9292.21.2024.307964> [in Ukrainian].

[5] Zaluzhna, H.V., & Nefodova I.V. (2020). Rozrobka informatsiinykh videorolykiv dlia reklamnoi kampanii zakladu vyshchoi osvity [Development of informational videos for an advertising campaign of a higher education institution]. *Vcheni zapysky Tavriiskoho natsionalnoho universytetu imeni V.I. Vernadskoho. Seriya: Tekhnichni nauky*,

31 (70) (1, №3), 109–114. <https://doi.org/10.32838/TNU-2663-5941/2020.3-1/17> [in Ukrainian].

[6] Kopaihorenko, V. (2021). Zastosuvannya tekhnichnykh zasobiv u protsesi navchannia zhyvopysu [Application of technical means in the process of teaching painting]. *Naukovi zapysky BDPU. Pedahohichni nauky*, 3 (3), 53–59 [in Ukrainian].

[7] Lupiak, D.M., & Lupiak, D.D. (2016). Zastosuvannya suchasnykh kompiuternykh tekhnolohii u pidhotovtsi maibutnykh fakhivtsiv hrafichnoho dyzainu [Application of modern computer technologies in the training of future graphic design specialists]. *Suchasni informatsiini tekhnolohii ta innovatsiini metodyky navchannia v pidhotovtsi fakhivtsiv: metodolohiia, teoriia, dosvid, problemy*, 47, 209–218 [in Ukrainian].

[8] Maltseva, A.O., Kuhai, T.A., Pavlenko, A.F., Basanets, O.P., & Bystriakova, V.N. (2017). Vplyv tsyfrovyykh tekhnolohii na rozvytok iliustratsii v hrafichnomu dyzaini [The impact of digital technologies on the development of illustration in graphic design]. *Tekhnolohii ta dyzain*, 2, 1–9 [in Ukrainian].

[9] Medvediev, O., Babenko, L., & Stritievych, T. (2025). Pedahohichni aspekty metodyky vykladannia tsyfrovoho rysunku, zhyvopysu ta perspektyvy u mystetskii osviti [Pedagogical aspects of teaching digital drawing, painting and perspective in art education]. *Naukovi zapysky. Serii: Pedahohichni nauky*, 218, 173–180. <https://doi.org/10.36550/2415-7988-2025-1-218-173-180> [in Ukrainian].

[10] Omelchenko, A., & Kyselova, O. (2022). Vykorystannia tsyfrovyykh tekhnolohii u mystetskii osviti [Use of digital technologies in art education]. *Naukovi zapysky Berdianskoho derzhavnoho pedahohichnoho universytetu. Serii: Pedahohichni nauky*, 2, 285–294 [in Ukrainian].

[11] Popinova O., Kriukova G. (2024). Integration of technology and fine arts: from computer to digital media [Integration of technology and fine arts: from computer to digital media]. *National Academy of Managerial Staff of Culture and Arts Herald: Science journal*, 1, 260–265 [in Ukrainian].

[12] Sbitnieva, N.F. (2015). Tendentsii rozvytku suchasnoho hrafichnoho dyzainu: povernennia do rukotvornosti [Trends in the development of modern graphic design: a return to handcraftsmanship]. *Visnyk Kharkivskoi derzhavnoi akademii dyzainu i mystetstv*, 4(30), 60–66 [in Ukrainian].

[13] Sovhya, T. (2020). Tsyfrovi tekhnolohii v suchasnomu vizualnomu mystetstvi [Digital technologies in modern visual art]. *Visnyk KNUKiM. Serii «Mystetstvoznavstvo»*, (42), 65–71. <https://doi.org/10.31866/2410-1176.42.2020.207634> [in Ukrainian].

[14] Khramova-Baranova, O.L. (2023). Tsyfrovyi zhyvopys: stanovlennia ta perspektyvy [Digital painting: formation and prospects]. *Kultura i suchasnist*, 1, 49–55 [in Ukrainian].

[15] Khramova-Baranova, O.L., & Halenko, A.V. (2017). Rozvytok tsyfrovyykh kompiuternykh tekhnolohii, yikh vplyv na mystetstvo i dyzain Ukrainy [Development of digital computer technologies, their impact on art and design in Ukraine]. *Humanitarnyi visnyk ChDTU. Serii: Istorychni nauky*, 27 (11), 82–87 [in Ukrainian].

[16] Chikarkova M.Yu., Boruk V.D. (2023). *Tsyfrove mystetstvo: navchalnyi posibnyk* [Digital Art: A Tutorial]. Kyiv : FOP Hulciaeva V.M. [in Ukrainian].

[17] Feng, Y., Wu, Y., Cao, C. (2023). Digital Arts in Education: Significance, Efficacy and Impact. *Frontiers in Art Research*. 5 (17), 7–15. <https://doi.org/10.25236/FAR.2023.051702> [in English].

[18] Manovich, L. (2001). *The Language of New Media*. Cambridge/ Mass.: Massachusetts Institute of Technology [in English].

[19] Paul, C. (2015). *Digital Art*. London: Thames and Hudson World of Art [in English].

[20] Le, Siyu. (2023). Team-based learning in online education: the development of students' creative thinking skills in digital art. *Education and Information Technologies*, 28 (11), 14967–14986. <https://doi.org/10.1007/s10639-023-11808-3> [in English].

ABSTRACT

Zaluzhna H., Nefodova I., Zubenko S. Modern digital technologies in teaching digital painting

The purpose. To investigate the impact of digital technologies on the educational process in the field of digital painting.

Methodology. Analytical, socio-cultural, structural approaches, as well as theoretical research methods were applied.

Results. The key features of digital painting as a modern direction of fine art, which is integrated into the system of professional art education, have been identified. It has been found that digital painting requires not only technical skills in mastering software tools, but also a new type of artistic thinking capable of combining creativity with technology. It has been established that the effectiveness of the educational process increases significantly when students work on topics that are

personally significant or socially relevant for them. This contributes to a deeper involvement in creativity and the formation of an author's style.

Scientific novelty. A comprehensive understanding of digital painting as a specific direction of fine art in the context of modern art education has been carried out. A systematic approach to the methodology of teaching digital painting has been proposed, taking into account digital tools, forms and teaching methods. The key components of an effective educational process in the field of digital art, based on the integration of technological innovations and artistic and aesthetic principles, have been identified.

Practical relevance. The results of the study can be used by teachers of art education institutions to update curricula, create modern courses in digital painting, and implement innovative teaching methods.

Keywords: design, digital painting, computer, graphics, graphic design, art, digital technologies, digital tools.

AUTHOR'S NOTE:

Zaluzhna Halyna, Candidate of Physical and Mathematical Sciences, Associate Professor at the Department of Electromechanical and Computer Systems, Bakhmut Educational and Scientific Vocational and Pedagogical Institute of V.N. Karazin Kharkiv National University, Kharkiv, Ukraine, e-mail: g.zaluzhna@karazin.ua, orcid: 0000-0003-4810-9737.

Nefodova Inna, Candidate of Physical and Mathematical Sciences, Associate Professor, Associate Professor at the Department of Electromechanical and Computer Systems, Bakhmut Educational and Scientific Vocational and Pedagogical Institute of V.N. Karazin Kharkiv National University, Kharkiv, Ukraine, e-mail: i.nefodova@karazin.ua, orcid: 0000-0002-1645-7668.

Zubenko Svitlana, Assistant at the Department of Electromechanical and Computer Systems, Bakhmut Educational and Scientific Vocational and Pedagogical Institute of V.N. Karazin Kharkiv National University, Kharkiv, Ukraine, e-mail: s.zubenko@karazin.ua, orcid: 0009-0005-4582-2977.

Стаття подана до редакції 27.05.2025 р.